

les 5

Dit ga je leren

Je oefent wat je deze week geleerd hebt:

- de themawoorden
- de persoonsvorm
- woordsoorten

Over de brug komen. Betalen.

1 Voor welk goed doel kom jij met geld over de brug?

Waarom? _____

2 a Schrijf het goede doel op.

Kies uit: de rommelmarkt de sponsorloop het benefietconcert

opbrengst 150 euro

opbrengst 230 euro

opbrengst 2 euro

het benefietconcert de sponsorloop de rommelmarkt

b Schrijf op welke actie een mislukking is en welke actie een succes.

de rommelmarkt een mislukking, de sponsorloop en het benefietconcert een succes

c Bedenk zelf hoe de mislukking toch nog een succes kan worden.

3 a Zet deze woorden op de goede plaats in het schema.

de doel kind met vinden op
 geld groot hebben naar oorlog
 het goed een lang gaan zijn in zwaar

lidwoord	bijvoeglijk naamwoord	zelfstandig naamwoord	werkwoord	voorzetsel
<u>de</u>	<u>goed</u>	<u>doel</u>	<u>gaan</u>	<u>in</u>
<u>een</u>	<u>groot</u>	<u>geld</u>	<u>hebben</u>	<u>met</u>
<u>het</u>	<u>lang</u>	<u>kind</u>	<u>vinden</u>	<u>naar</u>
	<u>zwaar</u>	<u>oorlog</u>	<u>zijn</u>	<u>op</u>

b Maak drie zinnen met de woorden uit 3a.

Probeer in elke zin drie of meer woorden uit het schema te gebruiken.

Een kind in de oorlog heeft een zwaar leven

4 Zet een streep door de foute persoonsvormen zodat de goede overblijft. Maak daarna de zin af.

- Ik ~~voer~~ / ~~voerden~~ / ~~voert~~ actie voor _____.
- Dat ~~doe~~ / ~~doet~~ / ~~doen~~ ik samen met _____.
- Samen ~~gaat~~ / ~~gaan~~ / ~~ging~~ we _____.
- De mensen ~~betaal~~ / ~~betaalt~~ / ~~betalen~~ geld voor _____.
- Het geld dat we ~~verdiende~~ / ~~verdiene~~ / ~~verdiene~~, ~~gaat~~ / ~~gaan~~ / ~~gingen~~ naar _____.
- Ik ~~hoop~~ / ~~hoopt~~ / ~~hoeppe~~ dat de actie _____!

Vul de goede vorm van het werkwoord in. Kruis dan aan wat bij jou past.

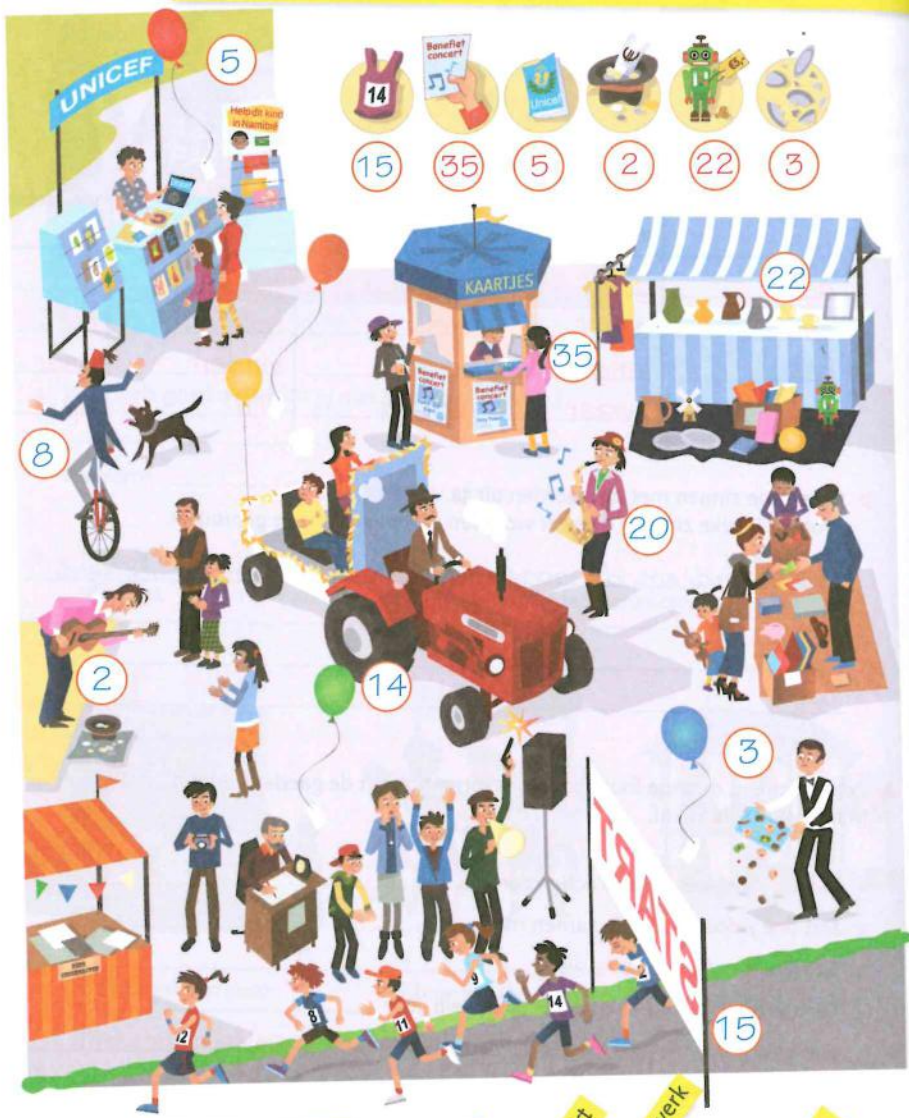
- snappen Ik _____ alles.
- willen Ik _____ nog meer oefenen.

Woordspel

1a

Zoek de details op de tekening van het jaarlijkse dorpsfeest. Bij elk detail hoort een getal. Zet het getal onder het detail.

1b

Bij welk woord hoort het detail? Vul het getal in bij het goede woord. Wat is de opbrengst van het jaarlijkse dorpsfeest?

de sponsorloop

het benefietconcert

het ontwikkelingswerk

het succes

de rommelmarkt

de misluktiging

de opbrengst

2

Kijk naar de afbeeldingen en de zinnen. Wat is een succes? Omcirkel die letter groen. Wat is een misluktiging? Omcirkel die letter rood. Vorm met de groene en met de rode letters een woord.

g e l u k
p e c h

e

De hond blijft zitten.

k

Na afloop van het concert, klom er een luid applaus.

g

Nina kan al zonder zijwieltjes fietsen.

u

De opbrengst van de sponsorloop was erg hoog.

c

Helaas struikelt de ober.

e

Gelukkig werd de loodgieter op tijd ingeschakeld.

h

Niek is na twee rondjes uitgeput.

l

Ivana ontvangt als laatste haar zwemdiploma.

p

Stanley let even niet op.

3

Maak om de beurt een zin met zo veel mogelijk woorden uit één blok. Wie maakt de langste zin? Doe hetzelfde allebei nog een keer met de woorden uit het andere blok.

tehuis	oma	ze	vader	over	zakgeld
ondersteuning	wat	naar	verhoging	kwam	brug
tenzij	met	een	lang	het	pas
koken	krijgt	dagelijks	na	de	met
lieve	mijn	moet	een	aandringen	van

Jorn staat er nu alleen voor.
Hij moet het dictee alleen maken, zonder hulp.

woordenschat

Dit ga je leren

- Je oefent wat je deze week geleerd hebt
- de themawoorden
- het werkwoordelijk gezegde
- de directe en de indirecte rede

Er alleen voor staan
Alles zelf moeten doen

1 Wanneer sta jij er alleen voor?

- Als ik naar school fiets of loop.
- Als ik mijn kamer moet opruimen.
- Als ik een spreekbeurt moet houden.
- Als ik een toets maak.
- Als ik een spelletje speel.
- Als ik mijn kamer verander.

2 Kleur in elke zin het werkwoordelijk gezegde blauw. Onderstreep de persoonsvorm. Maak na zin 8 de tekst af.

- 1 Alle kinderen moeten gelijke rechten hebben.
- 2 Dat vinden de meeste landen van de wereld.
- 3 Ze hebben daarom een verdrag getekend.
- 4 Daarin worden de rechten van kinderen vermeld.
- 5 Zoals: ieder kind moet gezond kunnen eten.
- 6 En ieder kind moet goed onderwijs kunnen volgen.
- 7 Er zijn nog veel meer rechten voor kinderen.
- 8 De belangrijkste kinderrechten vind ik:

_____

_____

Omdat: _____

3 Welke zinnen staan in de directe rede? Zet daar een d voor.
Zet daarna de leestekens op de goede plek.

Lieve allemaal,

Wat fijn dat jullie allemaal gekomen zijn.

Onze actie tegen aids in Afrika was een groot succes.

Juf Arends zei vanochtend:

'Wat goed dat jullie zoveel geld hebben opgehaald.'

En ik riep: 'Het was heel knap van ons!'

Tom zei in het begin van de actie:

'Er zijn al zoveel acties geweest. Volgens mij lukt het ons nooit.'

Maar we hebben doorgezet, en het is ons gelukt.'

4 Schrijf een korte tekst bij deze foto.
Gebruik de woorden:

de huisvesting de epidemie ter plekke

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Vraag aan je buur hoe hij de les vond. Schrijf het op.
Kies zelf of je dat in de directe of de indirecte rede doet.

_____

_____

Woordspel

1

Kiamo werkt in een vluchtelingenkamp. Hij vertelt erover. Welk woord past op de lege plek? Kies het goede antwoord en geef de vakjes de juiste kleur. Wat zie je als je klaar bent? **schildpad**

1 Ik zorg voor de ...: ik zet de tenten neer.

- voeding → kleur alle vakjes met 1 rood
- X huisvesting → kleur alle vakjes met 1 paars
- medische hulp → kleur alle vakjes met 1 lichtgroen

2 In dit kamp wonen momenteel ... 20.000 mensen.

- tenzij → 2 = paars
- vooral → 2 = rood
- X circa → 2 = donker-groen

3 Dit is de tent voor kinderen zonder ouders. Zij ...

- staan vroeg op. → 2 = paars
- vormen een epidemie. → 3 = donker-groen
- X staan er alleen voor. → 3 = licht-groen

4 De kinderen krijgen onderwijs in het kamp, want dat is een ...

- plicht. → 4 = paars
- straf. → 4 = licht-groen
- X kinderrecht. → 4 = donker-groen

5 Veel kinderen hebben een ... gebeurtenis meegemaakt, zoals de dood van een familielid.

- fantastische → 5 = donker-groen
- X ingrijpende → 5 = paars
- inspirerende → 5 = licht-groen

6 We hebben gebrek aan schoon drinkwater. Daarom zijn we bang voor ...

- aids. → 6 = licht-groen
- X cholera. → 6 = rood
- wilde dieren. → 6 = donker-groen

7 Onze mensen gaan overall langs en proberen ... problemen op te lossen.

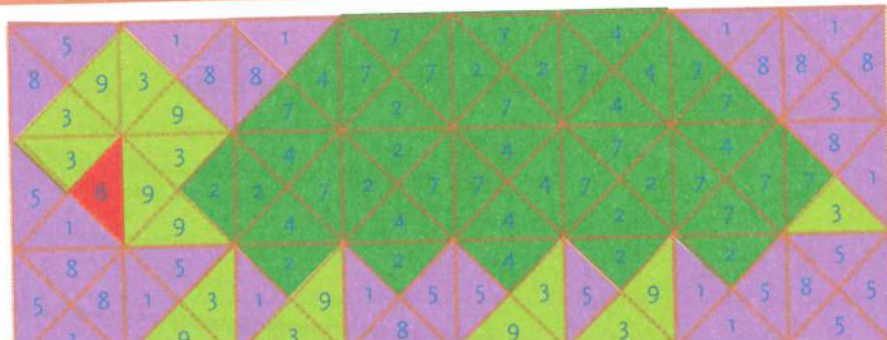
- X ter plekke → 7 = donker-groen
- ooit → 7 = licht-groen
- ergens → 7 = rood

8 We werken veel samen met oude vrouwen. Die worden hier gelukkig ...

- alleen gelaten. → 8 = rood
- X gerespecteerd. → 8 = paars
- geminacht. → 8 = donker-groen

9 We doen wat we kunnen. De mensen hebben ... hulp nodig.

- X hoe dan ook → 9 = licht-groen
- als dan ook → 9 = paars
- tenzij → 9 = donker-groen

2

Welk woord is goed? Zet de letter in het vakje achter de zin. Welk woord staat er verticaal? **eigenwijs**

- 1 Hannie heeft circa **b** / precies **r** / altijd **e** overal een mening over. **e**
- 2 Zo dacht ze circa **i** / hoe dan ook **l** / kortom **o** een week geleden dat de meester een fout maakte bij het dictee. **i**
- 3 Hannie zei daar iets van tegen haar klasgenoot, tenzij **a** / omdat **k** / terwijl **g** de meester daar niet van gediend was. **g**
- 4 'Niemand doet zijn mond open, terwijl **h** / tenzij **e** / hoe dan ook **t** ik je iets vraag,' zei de meester. **e**
- 5 Hoe dan ook **n** / Ongeveer **o** / Tenzij **r**, Hannie schreef toen maar een brief aan de meester. **n**
- 6 Daarin vroeg Hannie: 'Hoe zit het nou eigenlijk circa **j** / hoe dan ook **k** / precies **w**?' Waarom schrijf je 'ingrijpend' met een d? **w**
- 7 Ongeveer **e** / Meteen **ij** / Circa **a** na het lezen van de brief legde de meester het uit. **ij**
- 8 Circa **k** / Tenzij **d** / Kortom **s**, Hannie had beter eerder kunnen luisteren. **s**

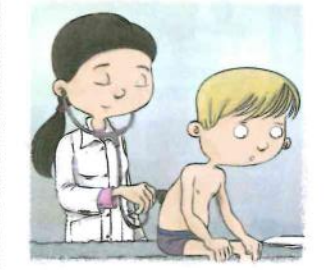
3

Op elke afbeelding zie je een of meerdere kinderrechten. Kies om de beurt een afbeelding en bedenk over welk kinderrecht dit gaat. Wordt een kinderrecht gerespecteerd of juist geminacht? Discussieer erover.

Kies uit deze kinderrechten

- Het recht op:
- een vrije mening
  - privacy
  - een thuis
  - vrije tijd
  - bescherming tegen discriminatie
  - onderwijs
  - medische zorg

Woordspel

1a

Weet jij de goede antwoorden? Volg de pijlen en kleur ze in.

Start

Jeroens blos verspreidt zich als een olievlek over zijn gezicht. Dit betekent ... dat Jeroen helemaal rood wordt. **n**

dat Jeroen zo zwart als olie wordt. **v**

Jeroen wil Pauline... **a** overhalen. **o** respecteren.

Ga je mee naar het zwembad? Het is prachtig weer!

Wat zie je hier? Pauline ... **a** houdt een pleidooi. **n** wijst Jeroen af. **f**

Nee, ik ga niet mee.

Pauline is ... **e** star. **e** star. **p** flexibel.

Nee, ik ga niet mee!

Jeroen ... **g** steekt de loftrumpet over Pauline. **w** staat er alleen voor.

Je kunt het beste zwemmen van de hele klas!

Jeroen is heel ... **e** star. **w** flexibel.

flexibel.

Pauline ... **e** fluistert. **o**

Ga weg!

Pauline bedoelt ... **r** dat ze het huis moet schoonmaken. **n** Ik mag vanmiddag niet weg!

Zo, ik heb mijn punt gemaakt.

Pauline heeft ... **a** gezegd wat ze wilde. **eind** een stip gezet.

Ga weg!

Jeroen schrikt ... **k** matig. **z** heftig.

Jeroen houdt een pleidooi om te gaan zwemmen. Hij vertelt ... **e** dat het prachtig zwemweer is. **ij**

Als je de loftrumpet over iemand steekt ... **s** vind je hem geweldig.

n maak je graag muziek met hem.

1b

Welke letters kwam je tegen? Vul ze in. Wat lees je?

a f g e w e z e n

2

Volg de lijn. Begin bij start. Wat is een constructie? Omcirkel die letter groen. Wat is geen constructie? Omcirkel die letter rood. Vorm met de groene en rode letters een woord. Wat lees je?

start

constructie **s** **m** **e** **e** **r**

geen constructie **o** **l** **i** **e**

einde

3a

Lees de strip over Jan en zijn ouders.

- Kleur degene die een pleidooi houdt **blauw**.
- Kleur degene die iemand probeert over te halen **oranje**.
- Kleur degene die iets afwijst **paars**.
- Kleur wie star is **rood**.
- Kleur wie flexibel is **groen**.

Let op: soms moeten er kleuren naast elkaar.

3b

Vergelijk jouw kleuren met die van je buur. Hebben jullie hetzelfde gekleurd?

Dit ga je leren

- Je oefent wat je deze week geleerd hebt:
- de themawoorden
  - 1^e, 2^e en 3^e persoon enkelvoud en meervoud
  - het onderwerp van een zin

1 Kijk goed naar de twee afbeeldingen. Drie verschillen zijn ontdekt. Twee verschillen zijn **aan de aandacht ontsnapt**. Kun jij ze vinden? Omcirkel ze.

Aan de aandacht ontsnappen. Als je iets niet hoort of ziet.

2 Lees de uitspraken.

Zet een ✓ achter de uitspraken waar jij **welwillend** op zou reageren.

Zet een ✗ achter de uitspraken waar jij **afwijzend** op zou reageren.

- Het zwembad in onze buurt trekt te weinig bezoekers en wordt gesloten.
- In onze speeltuin wordt een nieuw kunstgrasveld aangelegd.
- Vanaf volgend schooljaar moeten alle kinderen iedere dag overblijven.
- Hondenbezitters moeten zelf de poep van hun hond opruimen.
- Alle kinderen moeten vanaf nu drie uur per week gymles volgen, dat is gezond.

3 a Je vindt een fles met een brief erin. Onderstreep het onderwerp in elke zin.

- Ik heet Frank van Loon.
- Mijn vader reist met mij op een zeilschip naar Zweden.
- Onze boot heet 'De Avonturijn'.
- De reis verloopt voorspoedig.
- Het idee om deze fles te posten, kwam van mijn vader.
- We zijn benieuwd naar de ontvanger van de fles.
- De bemanningsleden hopen op een vermogende prinses.

b Het einde van de brief is weg. Wat zou er gestaan hebben?

---

4 a Kijk nog eens naar de onderwerpen die je bij 3 hebt onderstreept. Kruis bij iedere zin de twee juiste vakken aan.

zin	1e persoon	2e persoon	3e persoon	enkelvoud	meervoud
1	✗			✗	
2			✗	✗	
3			✗	✗	
4			✗	✗	
5			✗	✗	
6	✗				✗
7			✗		✗

b Stuur flessenpost terug naar Frank.

Wat is jouw reactie op deze les?

- welwillend
 afwijzend

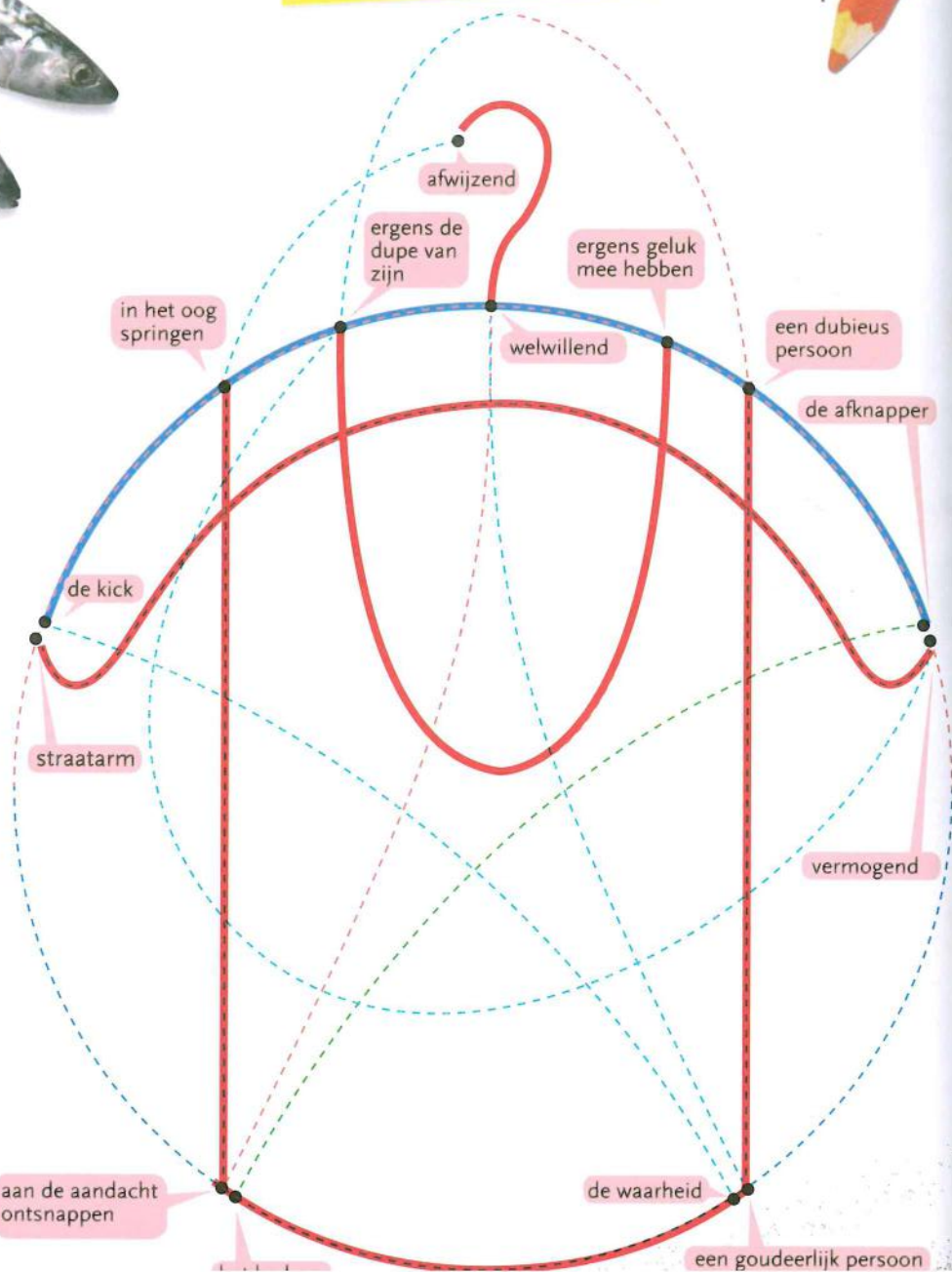
Leg het uit aan je buur.

Zoek de tegenstellingen. Teken een lijn op de stippellijn die de woorden van de tegenstelling met elkaar verbindt. Wat zie je als je klaar bent?

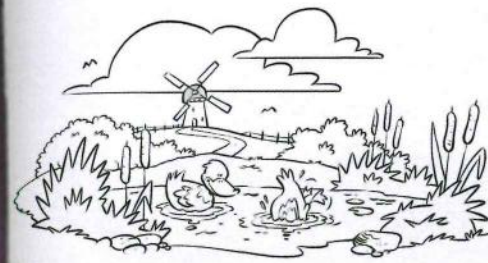
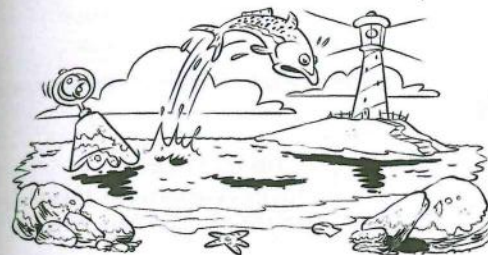
1

een hemd aan een klerhanger

2

Op welke afbeelding zie je een makreel, een geul en algen? Kleur deze afbeelding.

3

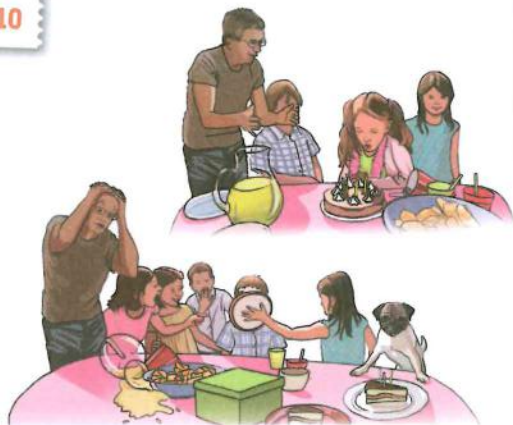

Wanneer reageer je **welwillend**? Zet daar een w in het rondje. Wanneer reageer je **afwijzend**? Zet daar een a in het rondje. Kies om de beurt een vakje. Discussieer erover.

- lemand vertelt je een mooi, maar dubieus verhaal.
- Een klasgenoot stelt voor om tijdens het schoolreisje aan de aandacht van de juf te ontsnappen en iets leukers te gaan doen.
- Een vermogende vriendin vraagt je mee naar een luxe restaurant.
- Een straatarme man vraagt je om 50 eurocent.
- Een klasgenoot die de dupe is van pesterijen, vraagt of je langskomt.
- Een vriend(in) vertelt op de spoorweg te hebben gelopen voor de kick.
- Je vriend(in) stelt voor te roken voor de kick.
- Een vriend(in) levert een door een oudere zus geschreven werkstuk in en

les 10

Het partijtje loopt uit de hand.

Dit ga je leren

Je oefent wat je deze week geleerd hebt:

- de themawoorden
- voorzetseluitdrukkingen
- verschil tussen formeel en informeel taalgebruik

Uit de hand lopen.

Het gaat helemaal mis. Je kunt de situatie niet meer controleren.

1 Stel: jij bent de vader. Hoe zou jij deze situatie in toom houden? Schrijf het op.

---

2 a Bedenk wanneer jij het meest **relaxed** bent. Schrijf op:

- op welke plaats dat is.
- of je alleen bent, of met anderen.
- wat je dan voelt.

b Bedenk nu een situatie waarin jij heel **opgewonden** was. Schrijf op:

- op welke plaats je was.
- met welke personen je was.
- wat er gebeurde.

3 Vul aan het begin van elke zin de goede voorzetseluitdrukking in.

Kies uit: in plaats van in verband met met behulp van
met medewerking van met uitzondering van ten aanzien van

Bedenk zelf wat je op de andere lijntjes invult.

- 1 Met medewerking van Zand & co organiseren wij _____
- 2 In plaats van _____ één dag, duurt het dit jaar _____
- 3 Ten aanzien van _____ de prijs hebben we besloten die op _____ euro vast te stellen.
- 4 Met uitzondering van _____ kinderen, die mogen _____
- 5 In verband met _____ de plaats hopen wij ook nu weer op _____ weer.
- 6 Met behulp van _____ onze vrijwilligers gaan we _____ !

4 a Welke situaties vragen om formeel taalgebruik? Zet er een f achter. En wanneer zou jij informele taal gebruiken? Zet er een i achter.

- 1 Je schrijft een aardig briefje naar je oude buurmeisje. i
- 2 Je vraagt de weg aan iemand die je niet kent. f
- 3 Je vraagt de verkoopster in de winkel hoe duur een broek is. f
- 4 Je belt een vriend om bij hem af te spreken. i
- 5 Je schrijft een e-mail met een klacht. f

b Bedenk bij elke situatie een zin die je zou kunnen gebruiken.

- 1 Hoi, hoe gaat het met jou?
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

? Hoe vaak gebruik jij formele taal?

vaak

soms

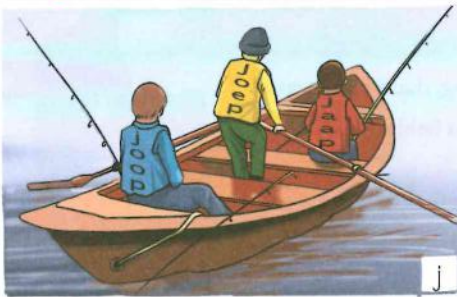
nooit

Woordspel

Bekijk de strip over Jaap, Joep en Joop. Beantwoord de vragen op de volgende bladzijde. Vul steeds de letter in van de afbeelding die bij de vraag hoort. Onder de pijl lees je verticaal wat er gebeurt. Let op: sommige letters moet je vaker gebruiken!

1

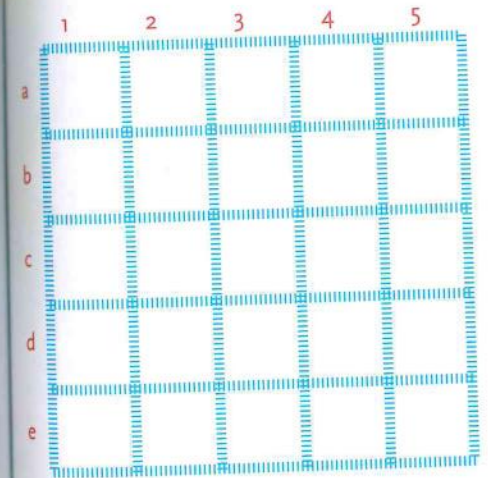

- Op welke afbeelding is iedereen heel relaxed? .....
- Op welke afbeelding loopt het helemaal uit de hand? .....
- Op welke afbeelding deint het bootje op en neer? .....
- Op welke afbeelding is de vrede weer hersteld? .....
- Op welke afbeelding komt er veel overtollig water in de boot? .....
- Op welke afbeelding wordt iemand opgewonden van een vis? .....
- Op welke afbeelding probeert Joop de anderen in toom te houden? .....
- Op welke afbeelding gaat iemand onverbiddelijk overboord om af te koelen? .....
- Op welke afbeelding spettert de een de ander nat met de riemen? .....
- Op welke afbeelding dreigt de boot te zinken? .....
- Op welke afbeelding zie je een kluwen mensen? .....
- Op welke afbeelding valt er iemand in het water? .....
- Op welke afbeelding krijgt iemand een haal met een roeiblad? .....

j
o
e
p
o
v
e
r
b
o
o
r
d

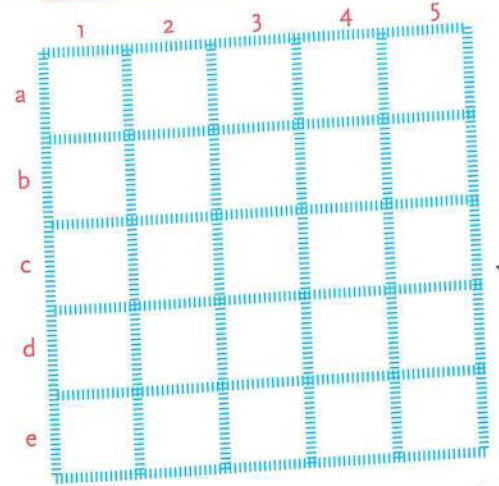
2a

Leg je werkboek zo dat je buur het niet kan zien. Maak dan in jouw zee twee hokjes naast elkaar zwart: dat is een wrak. Maak drie andere hokjes grijs: daar zwemmen haaien.

2b

Zoek het wrak van je buur. Noem om de beurt een hokje, bijvoorbeeld 4e. Is het wrak daar of elders? Wie het eerst het hele wrak van de buur vindt, is de winnaar. Wie het eerst drie haaien van de buur vindt, is af.

Woordspel

Er is een gekke wedstrijd ten bate van een goed doel. Waar praat de presentator over? Verbind elke uitspraak met een sterretje. Trek met een liniaal een rechte lijn tussen uitspraak en sterretje. De lijn gaat door een letter. Omcirkel die letter.

1a

5 Bij de balk ondervinden deze deelnemers problemen.

1 De ombouw is prachtig, maar dat gaat ten koste van de snelheid.

8 Je zou het niet denken, maar dit was oorspronkelijk een driewieler.

6 Helaas hebben ze een nat pak gehaald, maar van mij krijgen zij de prijs voor creativiteit.

9 Ai, die verliest een wiel. Voor hem is winnen van de baan.

7 Mensen, wat gaan die ontiegelijk hard!

1b

Vul alle letters in, lees je voor welke

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
s n i e n z i e k t

2 Kijk dat viertal trappen. Die hebben het helemaal onder de knie.

3 Dit voertuig mag niet meedoen, want het heeft een motor als hulpmiddel.

4 De maker kijkt chagrijnig.

10 Kijk het publiek eens opgetogen juichen!

2

Wie van jullie heeft de meeste creativiteit? Maak dit voertuig af. Overleg samen hoe het eruit moet zien om hard te gaan én om op te vallen bij het publiek. Teken het voertuig daarna afzonderlijk af, zonder bij elkaar te kijken.

les 5

Lianne zag ineens een kat aan een parachute uit de lucht vallen.
Ze zei: 'Zo zout heb ik het nog nooit gegeten!'

Dit ga je leren

- Je oefent wat je deze week geleerd hebt:
- de themawoorden
  - bezittelijke voornaamwoorden
  - hoofdzin en bijzin

Zo zout heb ik het nog nooit gegeten.
Zoiets raars heb ik nog nooit meegemaakt.

1 In welke situatie had jij kunnen zeggen: Zo zout heb ik het nog nooit gegeten?

Hier was ik: _____
Dit zag ik: _____
Dit hoorde ik: _____

2 a Vul het bezittelijk voornaamwoord in.

Zaterdag is onze opblijfavond. We doen samen een spelletje. En we mogen chips en cola.

Iedere avond leest mijn vader een spannend verhaal voor.

Ik eet altijd met bestek. Maar pizza mag ik met mijn handen eten.

Op onze verjaardag is het dubbel feest.

b Welke uitspraken gelden ook voor jou? Zet daar een kruisje voor.

3 Tijdens Koningsdag zijn er veel gewoontes. Kleur de hoofdzin rood. Onderstreep de persoonsvorm van de hoofdzin.

Veel vaders hijzen 's morgens vroeg de vlag, terwijl hun kinderen toekijken. Hoewel ze die vlag vaker hebben gezien, lijkt die op Koningsdag extra feestelijk door de oranje wimpel. De aubade is een traditie in veel plaatsen, waar veel mensen bij aanwezig zijn. Ze gaan naar het stadhuis om de koning toe te zingen op zijn verjaardag, terwijl een muziekkorps het zingen begeleidt. In veel huizen wordt daarna koffie gedronken met iets lekkers erbij, bijvoorbeeld een oranje tompouce. s Middags gaan veel mensen naar de kleedjesmarkt, want ze vinden het leuk om te kijken of er koopjes voor hen zijn. Als jij ook spullen hebt die je kwijt wilt, kun je die misschien wel verkopen op Koningsdag!

2

Koningsdag is extra bijzonder voor een bepaalde plaats in ons land, want de koning en zijn gezin komen daar op bezoek! De mensen proberen iets origineels te laten zien van hun woonplaats, hoewel dat niet altijd gemakkelijk is. Omdat de koning niet zo heel lang blijft, is het programma al snel vol. Het is druk in de plaats waar de koning komt, want veel mensen willen hem en zijn gezin graag zien. Terwijl de koning en de koningin langs het publiek lopen, proberen ze zijn aandacht te trekken. Als je geluk hebt, sta je vooraan en krijg je misschien zelfs een koninklijke hand!

4 Kruis aan of jij de gebeurtenis uitbundig of ingetogen zou vieren. Bedenk zelf ook nog drie andere gebeurtenissen die je uitbundig viert.

	uitbundig	ingetogen
• De geboorte van een baby.	☐	☐
• Je slaagt voor je verkeersexamen.	☐	☐
• Jouw verjaardag.	☐	☐
• Koningsdag in jouw dorp of stad.	☐	☐
• Het wisselen van je eerste tand.	☐	☐
• Een feest in jouw dorp of stad.	☐	☐
• _____	☒	☐
• _____	☒	☐
• _____	☒	☐

? Vul eerst het goede bezittelijk voornaamwoord in. Kruis daarna aan wat bij jou past.

Dit was _____ beste les ooit.

Deze les is denk ik beter gemaakt door _____ buur.

Woordspel

Vul de goede woorden in de puzzel in.
Tip: een aantal letters is al ingevuld.

1a

- 1 Zich ... betekent dat je je verkleedt om niet herkend te worden.
- 2 Toen mijn broer zijn rijbewijs had gehaald, ging hij helemaal uit zijn ...
- 3 Als je voor de grap doet of je vecht, noem je dat ...
- 4 Opa vertelde wel een uur over de fietstocht. Hij was lang van ...
- 5 Een ander woord voor ieder.
- 6 De ... bij de horens vatten.
- 7 Als je heel arm bent, heb je geen ... te makken.
- 8 Als je iets beloofd hebt, sta je onder ...
- 9 Niet ingetogen.
- 10 De zee is vandaag niet helder. Het water is heel ...
- 11 Iets wat altijd op dezelfde manier gedaan wordt, noem je een ...
- 12 Die flinke kerel is uit de ... gewassen.
- 13 Een feest waar het hele land aan meedoet.
- 14 Als je je niet helemaal op je gemak voelt, zit je niet lekker in je ...
- 15 Niet nep, maar ...
- 16 Zo ... heb ik het nog nooit gegeten.
- 17 ... heb je, ja kun je krijgen.
- 18 Toms stem hoor je overal bovenuit. Toms stem is ...
- 19 Lief en ... delen.
- 20 Een ander woord voor kalm en rustig.
- 21 Een lied dat vaak gezongen wordt op Koningsdag.

11 Maak met de letters in de gele vakjes een woord. Je bent **beduusd**

2 Welke zinnen horen bij elkaar? Vul de letters in. Als je het goed doet, lees je een woord dat te maken heeft met een volksfeest.

- 1 Hij gaat helemaal uit zijn bol. **k**
- 2 Zo zout heeft hij het nog nooit gegeten. **n** Hij is er beduusd van. **g**
- 3 Hij is er stil van. **n** Zo iets geks heeft hij nog nooit gezien. **i**
- 4 Hij is uit de kluiten gewassen. **s d** Hij is helemaal dol geworden. **o**
- Hij is stevig en groot. **a**

3a Welke drie woorden horen het meest bij elkaar? Ze staan in een rij: zo →, zo ↓, zo ↘ of zo ↗

ingetogen	de bruidstaart	de traditie		
Koningsdag	de feestdagen	het paasei	onduidelijk	bedekken
Kerst	de feestmuts	de vakantie	verhullen	onthullen
			doordringend	aubade
				troebel
				vaag
				wazig

3b Vergelijk je antwoorden met je buur. Hebben jullie hetzelfde rijtje woorden gevonden? Kun je uitleggen waarom de drie woorden bij elkaar horen? Praat erover.

3c Maak net zo'n puzzel voor je buur. Bedenk drie woorden die met elkaar te maken hebben. Kies minstens één woord uit de themawoorden. Zet de drie woorden in een rij: zo →, zo ↓, zo ↘ of zo ↗. Schrijf in de andere vakjes woorden die niet bij het rijtje horen. Kan je buur het goede rijtje vinden?

les 10

Als je nu niet gaat slapen, komt de Boze Boeman je halen!

Dit ga je leren

Je oefent wat je deze week geleerd hebt:

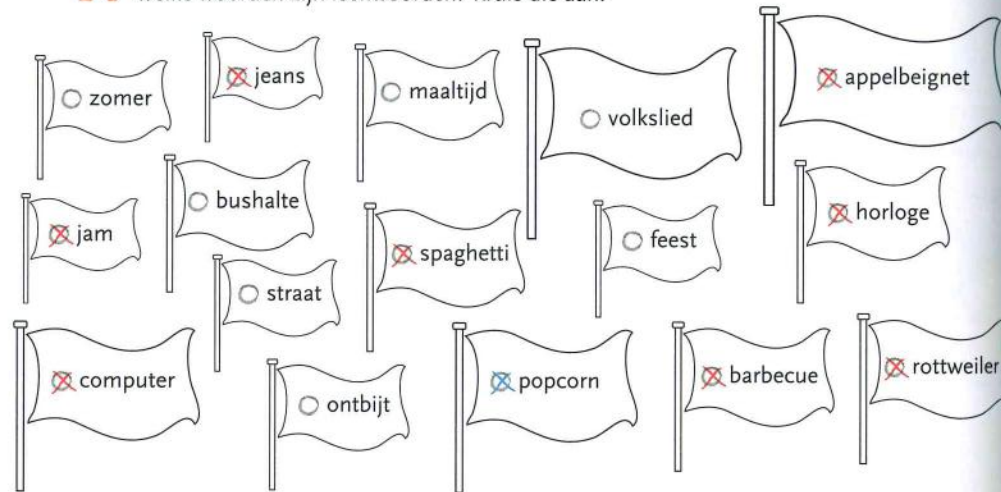
- de themawoorden
- het lijdend voorwerp
- leenwoorden

Iemand iets op de mouw spelden.
Iemand dingen vertellen die niet waar zijn, iemand iets wijsmaken.

De vader van Roan speldt hem wat op de mouw. Hij hoopt dat Roan dan eindelijk gaat slapen.

1 Hebben jouw ouders je wel eens iets op de mouw gespeld? Wat dan?

2 a Welke woorden zijn leenwoorden? Kruis die aan.

b Kies drie leenwoorden uit. Maak daar een kort verhaaltje mee. Gebruik in je verhaal ook nog één leenwoord dat je zelf bedenkt.

3 Onderstreep in elke eerste zin het lijdend voorwerp. Maak de volgende zin af.

- Ik eet 's ochtends graag een eitje. Daarna pak ik _____.
- De juf geeft me een complimentje. Ik stuur mijn vriendin meteen _____.
- Na school maak ik thuis mijn huiswerk. In mijn schrift schrijf ik _____.
- Ik zing in mijn kamer een mooi lied. Maar ik luister ook graag _____.
- Ik laat mijn vriendin mijn nieuwe kleren zien. Zij draagt altijd _____.
- In de winter gooien we sneeuwballen. Ik maak altijd _____.

4 Geef bij elke gewoonte aan wat jouw mening is.

- Kies uit:
 +: Ik keur het goed.
 o: Ik keur het niet af en ik keur het niet goed.
 -: Ik keur het af.

	+	o	-
Als je in China een boer laat na het eten, laat je zien dat je het eten lekker vond. Het wordt gezien als een complimentje voor de kok.	☐	☐	☐
In Indonesië moet je geen grapjes maken over iemands achternaam.	☐	☐	☐
In Peru lusten ze graag gebakken cavia.	☐	☐	☐
In Nederland eten ze graag rauwe vis met uitjes.	☐	☐	☐
De vrouwen van de Mursi in Ethiopië vinden het mooi om een schotel in hun lip en oren te dragen.	☐	☐	☐

? Bedenk eerst wat deze leenwoorden betekenen. Kruis dan aan wat bij jou past.
 Deze les was echt cool!
 Ik heb wel een bonbon verdiend.
 In plaats van deze taalles zou ik liever gaan fröbelen.

Woordspel

1 Kies het goede antwoord en geef de vakjes de juiste kleur.
Wat zie je als je klaar bent?

k r a b

1 Mama is al acht maanden zwanger. Als alles goed gaat, is ... over één maand.

- de bijdrage → kleur alle vakjes met een 1 zwart
- de bevalling → kleur alle vakjes met een 1 oranje
- de methode → kleur alle vakjes met een 1 blauw

2 Als je zwanger bent, is het ... om veel uit te rusten en gezonde voeding te eten.

- goedkeurend → 2 = rood
- afkeurend → 2 = oranje
- gebruikelijk → 2 = blauw

3 Zolang de zwangerschap normaal verloopt, houdt ... een oogje in het zeil.

- de methode → 3 = zwart
- de kraamvrouw → 3 = rood
- de verloskundige → 3 = oranje

4 Voordien stond de kraamzorg nog in ...

- de kinderschoenen → 4 = rood
- de bijdrage → 4 = zwart
- de medische hulp → 4 = blauw

5 De verloskundige moest vaak voortijdig ... om de bevalling goed te laten verlopen.

- afvallen → 5 = oranje
- ingrijpen → 5 = blauw
- bijdragen → 5 = zwart

6 Gelukkig zijn er tegenwoordig goede ... voor een veilige bevalling.

- methodes → 6 = rood
- kraamvrouwen → 6 = oranje
- ingrepen → 6 = blauw

7 Zodra een baby is geboren, is het gebruikelijk om meteen ... door te knippen.

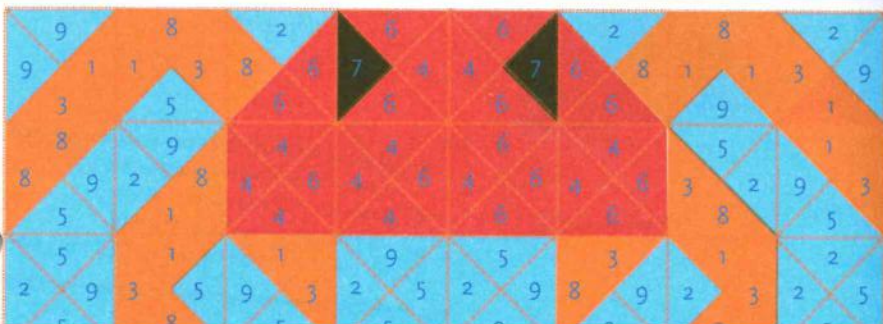
- de kraamvrouw → 7 = blauw
- de navelstreng → 7 = zwart
- de bijdrage → 7 = rood

8 Als mama over een maand het kindje heeft gebaard, is ze ...

- verloskundige → 8 = zwart
- kraamvrouw → 8 = oranje
- in de kinderschoenen → 8 = rood

9 Ik ben heel erg benieuwd of ik ... hoor of ik een zusje of een broertje krijg!

- voordien → 9 = blauw
- gebruikelijk → 9 = rood
- tenzij → 9 = oranje

2 Bij wie hoort de omschrijving?
Vul de letters in. Dan lees je de naam van de baby.

Zij is de kraamvrouw.
Zij kent de goede methode om de navelstreng door te knippen.
Hij is wat onzeker.
Zij kijkt afkeurend, omdat ze het beter kan.
Zij is een paar minuten oud.

a m b e r

3

Kijk samen naar het plaatje en praat over de stellingen.
Worden jullie het eens?

Als ouders hun baby een zelfverzonnen naam geven (een naam die eerder nog niet bestond) sta ik daar goedkeurend / afkeurend tegenover.

De moeder van de kraamvrouw is er ook bij, dat vind ik gebruikelijk / ongebruikelijk.

De bevalling is thuis. Thuisbevallingen zijn veiliger / onveiliger.

De vader van het kindje mag de navelstreng doorknippen.
Die bijdrage lijkt me goed / verkeerd voor de band met de baby.

De navelstreng is afgeklemd, zodat er geen bloed meer door stroomt.

Woordspel

Begin bij start en volg de lijn. Geef steeds antwoord op de vraag. Lukt het om bij einde te komen?

1

Als je misselijk bent, heb je veel behoefte aan friet met mayonaise.

Als het water je in de mond loopt, heb je erge dorst.

2 fouten

De marktkoopman zegt dat hij de lekkerste appels van Nederland verkoopt. Hij prijst de appels aan.

Als het eten goed smaakt, is het voedzaam.

Als je geen suiker in je koffie wilt, is kerrie een goed alternatief.

1 fout

Als je iets heel snel opeet, noem je dat ook wel kokhalzen.

Sommige mensen in West-Afrika eten termieten.

start

einde

Gefrituurde sprinkhanen zijn voor mensen in Azië een lekkere snack.

Bouillon kun je van vlees maken, maar ook van kruiden.

Kies bij deze splitsing het alternatief van rechtdoor.

13 taartjes en 34 vlaaitjes maakt in totaal 47 gebakjes.

Of eten lekker is, is afhankelijk van iemands smaak.

3 fouten

Als je ergens van moet kokhalzen, loopt het water je in de mond.

Als je ergens geen behoefte aan hebt, wil je het graag.

Oscar zet de bloemetjes buiten samen met zijn buurjongen.

Dit ga je leren

Je oefent wat je deze week geleerd hebt:

- de themawoorden
- het gezegde en het lijdend voorwerp
- de bepalingen van tijd en plaats

De bloemetjes buitenzetten.
Feestvieren.

- 1 Stel je voor dat je een droomfeest mag geven. Schrijf een uitnodiging. Beschrijf wat je gaat doen en waar het feest is. Gebruik in de tekst: De bloemetjes buitenzetten.

Beste _____

Kom je op mijn droomfeest?

_____

_____

_____

Groetjes, _____

- 2 a Stel je voor: iemand uit jouw klas mag een dag juf of meester zijn. Er wordt een verkiezing georganiseerd. Vind je het een goed idee om dit democratisch te beslissen? Leg je antwoord uit.

Ja / nee, want _____

- b De verkiezing gaat door! Ook jij hebt inspraak. Vul het stembriefje in.

Wie moet volgens jou een dag meester of juf worden van de klas?

Ik stem op _____

- 3 a Waarom zou jij een goede meester of juf voor een dag zijn? Kruis de zinnen aan die bij jou passen. Schrijf er zelf nog twee zinnen bij.

- 1 Ik laat de pauze een half uur langer duren.
- 2 Jullie mogen heel vaak ranja pakken.
- 3 Ik kan heel goed verhalen voorlezen.
- 4 Ik geef twee uur muziekles.
- 5 Ik leg de sommen goed uit.
- 6 _____
- 7 _____

- b Onderstreep het gezegde in zin 1 tot en met 7. Kleur het lijdend voorwerp groen.

- 4 a Stel: je mag de hele week zelf bedenken wat je na school gaat doen. Schrijf achter iedere dag wat je gaat doen, waar en wanneer. Maak er steeds een hele zin van.

Maandag

Ik ga om 4 uur schaatsen op de ijsbaan.

Dinsdag

Woensdag

Donderdag

Vrijdag

- b Kleur in jouw zinnen de bepaling van tijd blauw en de bepaling van plaats groen.

We organiseren nog een kleine verkiezing. Stem op de opdracht waar jij het meest van hebt geleerd.

- opdracht 1
- opdracht 2
- opdracht 3
- opdracht 4

Woordspel

1

Zou jij een goede leider zijn? Ontdek het in deze test. Omcirkel jouw antwoord.

Je bent door verkiezingen leider geworden van alle leerlingen van je school. Hoe ga je beslissingen nemen?

- a Ik beslis wat me het best lijkt.
- b Ik overleg met mijn beste vrienden.
- c Ik laat één kind per klas kiezen en beslis met hen samen.
- d Ik geef bij alles alle leerlingen inspraak.

De kinderen van groep 8 luisteren niet naar je. Hoe ga je hun respect afdwingen?

- a Ik koop snoep en deel het uit in groep 8.
- b Ik geef ze nooit meer inspraak.
- c Ik neem kinderen van groep 8 op in de leerlingenraad.
- d Ik vraag bij alles wat zij willen en doe dat dan.

Een aanbieder van schoolreisjes biedt aan dat twee leerlingen één dagje mogen komen om hun vakantieboerderij uit te testen. Wie gaan?

- a Ik zeg de leerlingenraad dat mij gevraagd is te komen en vraag of ze daarmee instemmen.
- b Ik bedenken een tekenwedstrijd met het thema schoolreisje. De winnaars mogen gaan.
- c Ik ga natuurlijk zelf, fijn met mijn beste vriend de hele dag de bloemetjes buitenzetten.
- d Ik hang een briefje op en laat kinderen die willen gaan hun naam opschrijven.

Je hebt bij het schoolplein een bloemenperkje laten aanleggen, want je houdt van bloemen. Maar iedereen rent er steeds doorheen. Wat nu?

- a Jammer van de bloemetjes, maar blijkbaar wil men ze niet.
- b Ik zet er prikkeldraad omheen.
- c Ik ga in alle klassen vragen hoe ze over de bloemen denken en stel mijn beslissing dan bij.
- d Ik laat andere kinderen die van bloemen houden een boos stukje in de schoolkrant schrijven.

De school heeft nieuwe speeltoestellen nodig. Er komen verschillende fabrikanten langs met een voorstel. Eentje biedt je een dagje schoolreis aan als je zijn spullen kiest. Wat doe je?

- a Ik weiger beleefd.
- b Wat een buitenkans! Ik kies zijn speeltoestellen.
- c Ik vraag de leerkracht om raad.
- d Ik vraag een paar vrienden om mee te kiezen, maar doe een goed woordje voor die fabrikant.

De hele school stemt over de inrichting van de hal. Jij wilt graag computers, maar dat voorstel haalt het niet. Dat komt vooral doordat de kleuters liever speelgoedtafels willen. Wat doe je?

- a Ik leg me volledig neer bij de uitslag. Die was toch democratisch?
- b Kleuters horen geen stemrecht te hebben. Ik gooi alle kleuterstemmen eruit.
- c Ik zeg dat er iets mis is gegaan met de uitslag en dat er nogmaals gestemd moet worden. Van tevoren doe ik met alle kleuters computerspelletjes.

Je vrienden klimmen graag op het dak van de school. Jouw mening wordt gevraagd over beveiliging van het dak tegen inbraak. Ben je voor?

- a Ja, dan klimmen ze maar ergens anders.
- b Nee, dat kan ik niet maken ten opzichte van mijn vrienden.
- c Daar beslis ik niet alleen over. Ik laat in alle bovenbouwklassen over de voor- en nadelen praten.
- d Daar weet ik te weinig van. Ik laat het aan de politie over.

Er moet een nieuwe juf komen in groep 5. Beslis je mee?

- a Natuurlijk, we moeten het wel met elkaar kunnen vinden.
- b Natuurlijk niet, dat is iets voor de leerkrachten.
- c Ik zorg dat groep 5 wel mee mag stemmen.
- d Mijn invloed is beperkt, de stemmen van mij en de leerkrachten tellen even zwaar.

Je bent nu een jaar de baas van de school. Je geniet er enorm van. Eigenlijk moeten er elk jaar nieuwe verkiezingen komen. Roep je die verkiezing uit?

- a Natuurlijk, maar ik zorg er wel voor dat de andere kandidaten minder aan het woord komen dan ik.
- b Natuurlijk, ik stel me wel beschikbaar.
- c Natuurlijk, nu is iemand anders aan de beurt.
- d Nee, ik wacht nog een jaartje. Het gaat zo toch goed?

SUPER-IKKE

Wat is de uitslag? Draai gauw om!

Tel op. zoveel a zoveel b zoveel c zoveel d

Je laat alle beslissingen aan anderen over. Ben jij wel een leider? Soms moet een leider ook een mening hebben en een beslissing durven nemen.

Vooraf d

Je geeft de anderen inspraak waar het nodig is. Als dat ten nadele van jezelf is, leg je je daarbij neer. Dit is heel democratisch.

Vooraf c

Je bent vooral een slim leider. Je doet net of anderen inspraak hebben, maar meestal houd je de teugels in eigen hand. Je zou wat meer naar de mening van anderen mogen luisteren, dat is wel zo rechtvaardig.

Vooraf b

Je doet wat jij wilt en luistert niet naar de anderen. Het liefst zou je alles precies zo doen als jij hebt bedacht. Want jij weet bijna altijd wat het best is voor iedereen (of niet?).

Vooraf a

Kies om de beurt een vraag. Voorspel wat je buur heeft geantwoord. Is je buur een betere of slechtere leider dan je dacht? Discussieer erover.

Dit ga je leren

- Je oefent wat je deze week geleerd hebt:
- de themawoorden
  - het verschil tussen zelfstandige werkwoorden en hulpwerkwoorden
  - beeldspraak

Je niet uit het veld laten slaan.
Je geeft de moed niet op als iemand je tegenspreekt of tegenwerkt.

'Iedereen zegt dat ik later geen piloot kan worden, maar ik laat me niet uit het veld slaan.'

- 1 a** Bedenk iets wat jou niet zo goed lukte of iets wat tegenzat. Dat kan iets simpels zijn, zoals een bladzijde met sommen.

_____

_____

b Kruis aan.

- Ik heb me toen uit het veld laten slaan.
- Ik heb volgehouden.

- 2** Denk aan een persoon die jij niet durft aan te spreken. Bijvoorbeeld een grote jongen in de straat.

Schrijf zijn of haar naam op. _____

Stel je nu die persoon voor met een raar hoofddeksel, bijvoorbeeld een tulband of een sombrero.

Teken het hoofd van de persoon hiernaast. Durf je hem of haar nu wel aan te spreken?

- ja
- nee

- 3 a** Lees de situaties waarin je verlegen kunt worden. Onderstreep het gezegde en kleur het hulpwerkwoord blauw. **Let op:** in sommige zinnen staat geen hulpwerkwoord!

- Ik ben op een feestje geweest met heel veel onbekende mensen.
- Ik wist geen antwoord op de vraag van de meester.
- Ik werd gelukkig niet uitgelachen tijdens mijn spreekbeurt over zeeleeuwen.
- We zijn op bezoek geweest bij de nieuwe burens.
- Ik heb mijn zelfverzonnen muziekstukje opgevoerd voor de hele klas.
- Ik verdwaalde op weg naar huis.

- b** Beschrijf een situatie waar jij verlegen van werd.

_____

_____

_____

- 4 a** Bedenk zelf een beeldspraak. **Tip:** kies een dier.

- Mijn fiets is zo snel als _____.
- De juf is zo slim als _____.
- De bal stuitert maar op en neer, het lijkt wel een _____.
- Mijn vader maakt altijd grappen, hij is net een _____.
- Mijn broertje treuzelt altijd, hij is zo sloom als _____.
- Mijn opa is kampioen sjoelen, hij is zo trots als _____.

- b** Maak zelf een zin met een beeldspraak.

Ik ben zo _____ als _____.

Kies een opdracht uit. Schrijf op wat je in die opdracht hebt geleerd. Gebruik in je zin een hulpwerkwoord.

_____

_____

_____

1 Dit spel speel je met je buur.

Woordspel

Dit heb je nodig:

- * Iedere speler tekent klein drie hoofddeksele op een apart blaadje: een keppeltje, een tulband en een sombrero. Knip ze uit.
- * Een dobbelsteen.

- 1 Zet allebei één van je drie hoofddeksele op **start**.
- 2 De eerste speler gooit met de dobbelsteen.
- 3 Loop het aantal gegooide ogen met een van je hoofddeksele.
- 3 Zodra je eerste hoofddeksele van het startvak is, mag je daar ook de tweede neerzetten.
- 4 Doe de opdracht die in het vak staat waar je op komt.
- 5 Kom je op een vakje waar een hoofddeksele van je tegenstander staat, dan moet die weer terug naar **start**. Dit geldt niet voor de groene vakjes.
- 6 De winnaar is de speler die het eerst op alle groene vakjes het juiste hoofddeksele heeft staan.

werkboek

start

Jammer, sla een beurt over.

Noem een hoofddeksele dat niet van stof gemaakt is.

Noem een persoon die wel eens een hoofddeksele draagt.

Laat je niet uit het veld slaan! Hier ben je veilig en mag je niet weggestuurd worden.

Sta je op dit vakje met je tulband? **Terug naar start.**

Twee kinderen uit je klas hebben ruzie, omdat de een de pet van de ander heeft afgepakt. Noem een manier om de ruzie te sussen.

Noem een hoofddeksele waar de letter **e** in voorkomt.

Sta je hier met je tulband of sombrero? **Gooi nog een keer.**

Gooi met de dobbelsteen. Is het even? **Gooi nog een keer.** Is het oneven? **Sla dan een beurt over.**

Sta je hier met je keppeltje of sombrero? **Gooi nog een keer.**

Noem een willekeurig iemand die voor het werk een hoofddeksele draagt.

Hier moet je sombrero staan.

Oeps, je pet is versleten! **Naar de hoedenwinkel!**

Je wilt dat je opa een pet koopt, maar die heeft een hekel aan hoofddeksele. Bedenk een manier om zijn interesse hiervoor toch aan te wakkeren.

Wat erg, in je wintermuts zit een gat. **Naar de hoedenwinkel.**

Noem een hoofddeksele dat hoort bij een uniform.

Sta je op dit vakje met je keppeltje? **Terug naar start.**

Op school mag niemand tijdens de les een hoofddeksele dragen. Vind je dat terecht of onterecht? Geef een argument.

Gooi met de dobbelsteen. Is het even? **Gooi nog een keer.** Is het oneven? **Sla dan een beurt over.**

Sta je hier met je sombrero? **Terug naar start.**

Je vriendin heeft een hoed en die vliegt van haar hoofd. Nu Bedenk een pasklare oplossing.

Spring drie keer zonder het hoofddeksele te laten vallen!

Noem een hoofddeksele van minstens vijf letters.

Je hebt geluk. **Gooi nog een keer.**

hoeden-winkel

Welk hoofddeksele draag je op een paard?

Ah! Je zit vast in de hoedenwinkel. Hier zijn alleen maar kapotte hoofddeksele. Je moet de hoedenmaker helpen ze te herstellen. Je kunt alleen ontsnappen door zes te gooien of als een ander hoofddeksele jouw plaats inneemt.

Gooi met de dobbelsteen. Is het even? **Gooi nog een keer.** Is het oneven? **Sla dan een beurt over.**

Welk hoofddeksele dragen mensen in Frankrijk soms?

Hier moet je tulband staan.

Noem iemand van school die vaak een hoofddeksele draagt.

Je nieuwe fietshelm is uit elkaar gevallen. Er zit niemand tot wie je je kunt wenden.

Sta je hier met je keppeltje of tulband? **Gooi nog een keer.**

Oei, een van je hoeden is kapot! **Naar de hoedenwinkel.**

werkboek

Woordspel

Volg de route.
Begin bij de gele pijl en geef antwoord op de vragen.
Omcirkel de letter bij het goede antwoord.

1a

- 6 Je vliegt van het paard en hoort iemand zingen. Het is een ...
 b zangeres.
 e minister.
 o minstrel.

- 7 'Je kwam op een ros,' zingt de man. Wat is de meest kloppende rijmzin?
 n En ik ving een mustang.
 i Ik reed door een laan.
 e En landde op het mos.
- 8 Hij geeft je zijn luit en suggereert dat jij het lied afmaakt. Dat wil zeggen ...
 e dat hij het je opdraagt.
 - dat hij het je afraadt.
 m dat hij het je voorstelt.

- 5 Je klimt erop, het paard begint meteen te bokken. Het lijkt wel ...
 a een race.
 r een rodeo.
 o dressuur.

- 9 Je wilt niet en rent weg in een willekeurige richting.
 e Het maakt je niet uit waarheen.
 t Je hebt een doel voor ogen.
 n Je rent in een nette lijn.

- 4 Je ziet wuivend gras zover je kunt kijken. Door het gras nadert een ...
 d mustang.
 v ezel.
 i knol.

- 3 Steeds ben je ergens anders. Dit gebeurde ...
 o als bij voorkeur.
 d als bij bewustzijn.
 e om de haverklap.

- 2 Je probeert je ogen open te houden. Je moet topo leren. Dat is je ...
 e recht.
 - buitenkans.
 n nlicht.

- 1 Je leert de topografie van Noord-Amerika. Je ogen blijven hangen aan de grote groene vlaktes. Dat zijn de ...
 a toendra's.
 i prairies.
 - moerassen.

vul niks in

Begin hier

- 12 Mensen worden jullie omgeven door indianen op ...
 e stieren.
 o mustangs.
 e ezels.

- 15 Ze trekt je mee. Eindeloos door het hoge gras. Dit is een ...
 l droom.
 a nachtmerrie.
 k plicht.

- 10 Mensen hoor je belletjes. Tegelijk trekt een lasso zich strak om je heen. Je bent gevangen door een ...
 e cowboy.
 e ridder.
 n nar.

- 11 'Laat me los,' roep je. 'Jij hoort ...'
 n grappen te maken.
 - paarden te vangen.
 l schilden te dragen.

- 12 Verderop zie je een groep mensen, ze lachen om je. Jij bent als het ware ...
 e de held.
 v de slechte.
 e de paljas.

- 17 Je wordt wakker boven de atlas. Oef, dat was op het nippertje. Je ...

- d kroop door het oog van de naald.
 s vloog door het oog van de storm.
 - had oog voor detail.

- 14 Door het touw glijd je als vanzelf naar haar toe. 'Jij bent mijn nieuwe page,' kirt ze. Ze wil dat je haar ...
 e bedient.
 u volgt.
 f bespiedt.

- 13 Die vrouw kijkt alleen naar jou, ze ...
 o haalt haar neus voor je op.
 l heeft oog voor je problemen.
 t heeft oor voor je problemen.

1b

Vul hier de letters achter elkaar in. Waar ben je geweest? Let op: als het antwoord een streepje is, vul je niks in.

i n d r o m e n l a n d

Maak een gedicht over jullie avontuur. Gebruik de themawoorden. Schrijf allebei de eerste zin van je gedicht op een blaadje en wissel je blaadje met je buur. Schrijf allebei een rijmzin op en wissel weer met je buur. Maak ze samen twee gedichten van minimaal zes regels.

★ 1 Onderstreep de woordsoort die tussen haakjes staat.

- Mijn broer roeit de boot door het water. (zn)
- Ik hang over de rand. (vz)
- De warme zon maakt me slaperig. (bn)
- De dikke rand wordt langzaam slap. (ww)
- Maar ik dut in de boot. (vz)
- De lucht verdwijnt uit de plastic boot. (zn)

Dit ga je leren

Je herhaalt de **woordsoorten** die je hebt gehad.

Dit moet je weten

Dit zijn de afkortingen voor de woordsoorten:
werkwoord = ww

lidwoord = lw

bijvoeglijk naamwoord = bn

zelfstandig naamwoord = zn

voorzetsel = vz

De oom werkt in een arm land.

ww: werkt

lw: de, een

bn: arm

zn: oom, land

vz: in

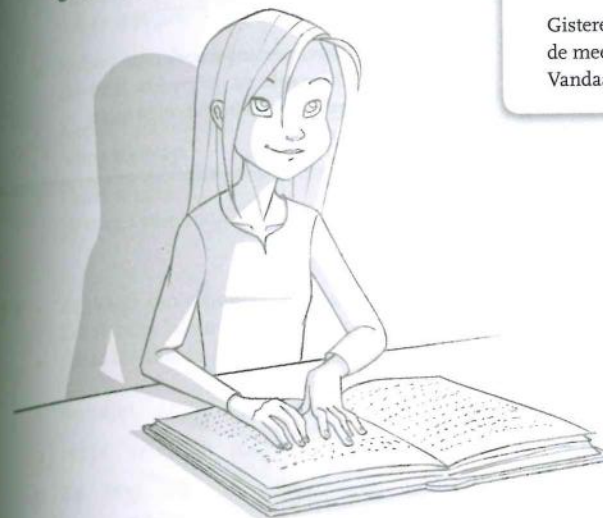
★ 2 Schrijf de woordsoorten uit elke zin in de goede rij.

- Mijn broer steekt de roeispanen in het water.
- Met lange slagen roeit hij naar de oever.
- Mijn gezicht zakt al in het water.
- De leuke boot raakt bijna de kant.
- De volgende keer nemen we een houten boot.
- We lopen naar hun grote huis.

	werkwoord	zelfstandig naamwoord	bijvoeglijk naamwoord	lidwoord	voorzetsel
1	steekt	broer, roeispanen, water	-	de, het	in
2	roeit	slagen, oever	lange	de	Met, naar
3	zakt	gezicht, water	-	het	in
4	raakt	boot, kant	leuke	De, de	-
5	nemen	keer, boot	volgende, houten	De, een	-
6	lopen	huis	grote	-	naar

★ 1 Onderstreep de persoonsvorm.

- Bianca woont naast me.
- Ik zit op een andere school dan zij.
- Elke ochtend komt een busje haar ophalen.
- Bianca gaat naar een school voor blinden.
- Ze leert vaak dezelfde dingen als ik.
- Maar haar boeken leest ze in braille, geweldig knap!

Dit ga je leren

Je oefent met het gebruiken van de goede **persoonsvorm**.

Dit moet je weten

- De **persoonsvorm** is een vorm van het werkwoord.
- Aan de persoonsvorm kun je zien in welke tijd de zin staat en of het onderwerp enkelvoud of meervoud is.

Gisteren luisterde ik naar het verhaal van de meester.

Vandaag besluiten we om actie te voeren.

★ 2 Onderstreep de juiste persoonsvorm.

- Ik speel/speelt/speelde tegenwoordig vaak bij Bianca thuis.
- We gaan/gingen/ga dan zeker weer stoeien.
- Ze vinden/vond/vindt het altijd leuk om te stoeien.
- Soms las/lezen/leest ze me voor uit een brailleboek.
- Gisteren vraag/vraagt/vroeg ik: 'Mogen/Mag/Mocht ik ook eens voelen?'
- Ik ging/ga/gaan met mijn vinger over de bobbeltes.
- Toen begrijp/begreep/begrepen ik pas echt hoe moeilijk dat is.

3 Onderstreep de juiste persoonsvorm.
Let op: het verhaal staat in de verleden tijd.

- Ik vindt/vinden/vond het zo knap dat Bianca nooit ergens op botste.
- 'Wil je ook eens oefenen?' vragen/vraag/vroeg ze.
- Ze bond/bindt/bonden een theedoek voor mijn ogen.
- Toen liep/lopen/liepen we achter elkaar door de kamer.
- Beng! Bijna vallen/val/viel ik over de tafel.
- Gelukkig grijpt/greep/grijpen Bianca me op tijd bij mijn arm.

1 Onderstreep de persoonsvorm.

- Jaylen kan nog niet zwemmen.
- Hij heeft wel schoolzwemmen gehad.
- Maar toen is hij in het diepe geduwd.
- Daarna was hij erg bang te verdrinken.
- Elke zwemles kreeg hij de bibbers.
- Ten slotte heeft zijn moeder hem thuisgehouden.

2 Kleur het werkwoordelijk gezegde. Onderstreep de persoonsvorm.

- Jaylen is met zijn ouders en grote zus naar Turkije gereisd.
- Jaylen mag met zijn zus meegaan naar het zwembad.
- Op de foto heeft hij het zwembad al gezien.
- Hij kan het water van het grote zwembad al voelen.
- Zijn zus wil hem wel leren zwemmen.
- Zal hij haar dan maar vertrouwen?

Dit ga je leren

Je leert wat het **werkwoordelijk gezegde** is. Je leert het werkwoordelijk gezegde te vinden in een zin.

Dit moet je weten

- Alle werkwoorden die in een zin horen, vormen samen het **werkwoordelijk gezegde**.
- Een van de werkwoorden is de **persoonsvorm**.
- Het werkwoordelijk gezegde zegt wat er in een zin is gedaan of wordt gedaan.

Ik **heb** gisteren een mooi boek over kinderrechten **gelezen**.

We **moeten** kinderen **beschermen** tegen discriminatie.

3 Kleur het werkwoordelijk gezegde. Onderstreep de persoonsvorm.

- Zus: 1 Ik leer je zwemmen, Jaylen.
 2 Ik kan je vasthouden.
 3 Het water zal je optillen.
- Jaylen: 4 Ik moet het gewoon proberen.
 5 Straks kan ik in de golven duiken.
 6 Ik mag dan zonder bandjes in het diepe.

Dit ga je leren

Je leert wat **directe rede** en wat **indirecte rede** is. Je leert hoe je leestekens moet zetten in de directe rede.

Dit moet je weten

Bij de directe en de indirecte rede geef je allebei aan wat iemand heeft gezegd.

- Bij de **directe rede** herhaal je letterlijk wat iemand heeft gezegd. Je gebruikt een dubbele punt en aanhalingstekens. De letterlijke tekst begint met een hoofdletter.

Ze zei: 'Ik wil je nooit meer zien.'

- Bij de **indirecte rede** herhaal je niet letterlijk wat iemand heeft gezegd.

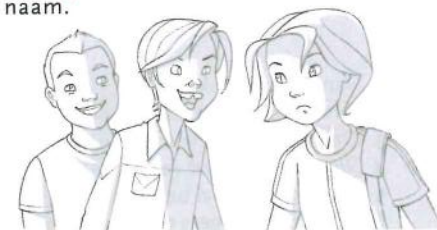
Ze zei dat ze me nooit meer wil zien.

1 Staat de zin in de directe rede (D) of de indirecte rede (I)? Schrijf erachter D of I.

- Annejet zegt dat ze eraan komen. I
- Robert zingt: 'Dag Annejet.' D
- Floris rijmt: 'Waar is je pet?' D
- Robert vult aan dat die best wel vet is. I
- Annejet schreeuwt: 'Vlieg toch op.' D
- Floris reageert: 'Wat een rare mop.' D

2 Zet eerst een rondje om de nummers van de zinnen in de indirecte rede. Zet daarna bij de zinnen in de directe rede de leestekens op de goede plaats. Kleur tot slot de letters die een hoofdletter moeten worden.

- Annejet snikt: 'Ik kan er niet meer tegen.'
- Haar vriendin zegt dat ze zich er niets van aan moet trekken.
- Ze legt uit: 'Ze vinden het leuk als je boos wordt.'
- Annejet zegt dat ze een plan heeft.
- Ze vertelt: 'Ik verander gewoon mijn naam.'
- Ze vraagt wat er op An rijmt.

3 Schrijf de zinnen op in de directe rede. Let op de leestekens.

- In de klas vertelt Annejet dat ze voortaan An heet.
Annejet vertelt: 'Ik heet voortaan An.'
- Robbert fluistert dat An rijmt op spek in de pan.
Robbert fluistert: 'An rijmt op spek in de pan.'
- Annejet zegt dat pesten niet meer kan.
Annejet zegt: 'Pesten kan niet meer.'
- Ze vult aan dat niemand daar beter van wordt.
Ze vult aan: 'Niemand wordt daar beter van.'

1 Staat de zin in de 1^e, 2^e of 3^e persoon? Schrijf het op.

- Komen jullie wat drinken?
2^e persoon
- We maken eerst onze tekening af.
1^e persoon
- Ik heb een krijger gemaakt.
1^e persoon
- Die tekening lijkt wel echt!
3^e persoon
- Jij hebt een mooi zwaard getekend.
2^e persoon
- Ik heb nu wel dorst gekregen.
1^e persoon

Dit ga je leren

Je leert wat de 1^e, 2^e en 3^e persoon enkelvoud en meervoud is.

Dit moet je weten

	enkelvoud	meervoud
1 ^e persoon	ik	wij/we
2 ^e persoon	jij/je, u	jullie
3 ^e persoon	hij, zij, het het kind de boot een makreel	zij/ze de kinderen de boten de makrelen

2 Omcirkel het onderwerp. Kruis in het schema aan welke persoon het is.

	1 ^e	2 ^e	3 ^e persoon	enkelvoud	meervoud
1 Vannacht schrok <u>ik</u> wakker.	☒	☐	☐	☒	☐
2 <u>Iemand</u> stond naast mijn bed.	☐	☐	☒	☒	☐
3 <u>De krijger</u> zwaaide met een zwaard.	☐	☐	☒	☒	☐
4 <u>We</u> moesten hard vechten.	☒	☐	☐	☐	☒
5 <u>Ik</u> werd helemaal bezweet wakker.	☒	☐	☐	☒	☐
6 <u>Jij</u> hebt die krijgers te echt gemaakt!	☐	☒	☐	☒	☐

3 Onderstreep de persoonsvorm. Kruis in het schema aan welke persoon het is. Let op: kijk ook naar het onderwerp.

	1 ^e	2 ^e	3 ^e persoon	enkelvoud	meervoud
1 Jij <u>hebt</u> raar gedroomd.	☐	☒	☐	☒	☐
2 Jullie <u>hebben</u> zitten tekenen.	☐	☒	☐	☐	☒
3 De krijgers <u>lijken</u> wel echt!	☐	☐	☒	☐	☒
4 Zulke dingen <u>bestaan</u> toch niet?	☐	☐	☒	☐	☒
5 Jullie <u>hebben</u> een erg levendige fantasie.	☐	☒	☐	☐	☒
6 Dat <u>vindt</u> papa ook.	☐	☐	☒	☒	☐

Dit ga je leren

Je leert dat het onderwerp van een zin uit meer woorden kan bestaan.

Dit moet je weten

Het onderwerp van een zin kan een woord of een woordgroep zijn.

Een papiertje zit in een fles.

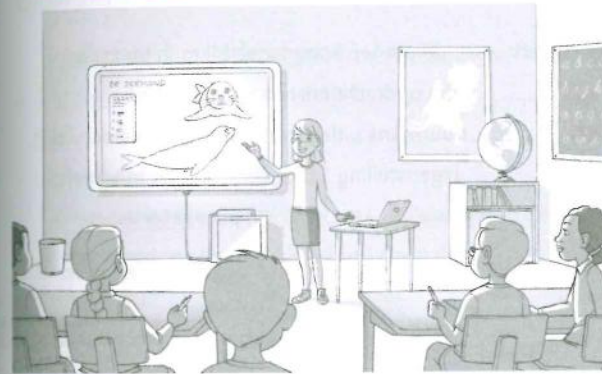
In de fles zit een brief in indianentaal. In de brief staan de laatste woorden van een indianenprinses.

1 Omcirkel het onderwerp.

- Zij willen een konijn.
- Lance en haar broertje Noah willen een konijn.
- Het konijn komt uit de dierenwinkel.
- Het wit met zwarte konijntje komt uit de dierenwinkel.
- Een hok kopen we ook.
- Een groot konijnenhok kopen we ook nog.

2 Omcirkel het onderwerp.

- Gisteren had dat meisje de beste presentatie.
- Maar vandaag vinden we haar minder.
- Misschien is haar stem vandaag niet 100 procent.
- Gisteren had het knapste meisje van de klas de beste presentatie.
- Vandaag zijn Erik en ik niet zo enthousiast.
- Lara's hoge tonen kwamen er niet zo lekker uit.

3 Omcirkel het onderwerp.

- In de etalage staat een kastje te koop.
- Al twee dagen staan Swaan en haar moeder ernaar te kijken.
- De dure antiekwinkel schrikt hen af.
- Binnen staat een oude grijze heer naar hen te kijken.
- Alle glimmende en glanzende spullen lijken duur.
- Maar dat kastje met laatjes past precies in Swaans kamer.